

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

**ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ
ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ**

Τομέας Ανάλυσης και Στρατηγικού Σχεδιασμού

Επιμέλεια:

Καθηγητής Σταύρος Α. Ζένιος, Πρύτανης

Εκπόνηση Μελέτης:

Μαρίνα Σωτηριάδου - Πετρίδου, Λειτουργός Πανεπιστημίου Α΄

Μαρίζα Λαμπίρη, Λειτουργός Πανεπιστημίου

Συλλογή και Επεξεργασία Στοιχείων:

Στέφανος Σταυρίδης, Λειτουργός Πανεπιστημίου (Βιβλιοθήκη)

Μάιος 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
Ορισμοί	4
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	5
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	6
1. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε Σύγκριση με τα Πανεπιστήμια της Ιταλίας	6
1.1. Ιταλικά Πανεπιστήμια χωρίς Ιατρική Σχολή	6
1.2. Ιταλικά Πανεπιστήμια με Ιατρική Σχολή	7
2. Σύγκριση με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο	8
3. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε Σύγκριση με τα Πανεπιστήμια της Ελλάδας	8
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	10

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από τα πιο καίρια θέματα των τελευταίων δέκα ετών για όλα τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ευρώπης αλλά και παγκοσμίως είναι αυτό της αξιολόγησης των πανεπιστημιακών δραστηριοτήτων στους τομείς της διδασκαλίας, της έρευνας και της διοίκησης.

Η πανεπιστημιακή αυτονομία των ευρωπαϊκών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων προϋποθέτει μια ισχυρή αίσθηση άμεσης ευθύνης για τη λειτουργία του πανεπιστημίου και μια συνεχόμενη σύγκριση με τις πιο αυστηρές διαδικασίες ποιοτικής αξιολόγησης προκειμένου να τεθεί σε λειτουργία ένας κύκλος βασισμένος στις αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ αυτονομίας, λογοδότησης προς την κοινωνία και αξιολόγησης.

Οι προσεκτικές και επαναλαμβανόμενες αξιολογήσεις της ποιότητας της διδασκαλίας και της έρευνας αποτελούν την εγγύηση των επενδύσεων που γίνονται στα πανεπιστήμια από το κράτος καθώς επίσης και για τους φοιτητές που επιλέγουν ένα συγκεκριμένο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα για τις σπουδές τους. Επιτρέπουν στην Πολιτεία να ελέγξει τα αποτελέσματα των αποφάσεων και να διαδώσει αξιόπιστες πληροφορίες. Επομένως, με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται και η δημόσια εικόνα των Ιδρυμάτων.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου εκπόνησε την παρούσα μελέτη με σκοπό την ανάλυση αντικειμενικών δεικτών αναφορικά με την ποιότητα της έρευνας στο Ίδρυμα. Η αξιολόγηση γίνεται με:

- (α) τη συλλογή και αξιολόγηση στοιχείων αναφορικά με τον αριθμό δημοσιεύσεων και αναφορών κάθε Τμήματος ξεχωριστά και του Πανεπιστημίου στο σύνολό του, για την περίοδο 1995 – 2002 και
- (β) τη σύγκριση των πιο πάνω αποτελεσμάτων με ανάλογα στοιχεία από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ιδιαίτερα της Ελλάδας και της Ιταλίας.

Παρά τη δυσκολία αξιολόγησης της ερευνητικής δραστηριότητας, η ποσοτική παράμετρος που χρησιμοποιείται ευρέως αφορά στον αριθμό των επιστημονικών άρθρων που δημοσιεύονται σε έγκυρα διεθνή περιοδικά όπως αυτά εμφανίζονται στη βάση δεδομένων ISI, όπου καταγράφονται οι αναφορές των επιστημονικών δημοσιεύσεων. Η βάση δεδομένων ISI περιλαμβάνει πάνω από 3.5 εκατομμύρια

βιβλιογραφικές καταχωρήσεις για μία περίοδο είκοσι ετών και καλύπτει 8.000 επιστημονικά περιοδικά.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι οι δείκτες που παράγονται από τη βάση στοιχείων ISI είναι χρήσιμοι, ειδικά όταν χρησιμοποιούνται όχι ως απόλυτες τιμές αλλά με στόχο:

- i. τη σύγκριση παρόμοιων ιδρυμάτων, ή
- ii. την ανάλυση διαχρονικών τάσεων.

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας ορίζονται τα πιο κάτω:

<u>Αναφορά:</u>	Αναφορά σε επιστημονικό άρθρο από συγγραφείς άλλων επιστημονικών άρθρων.
<u>Αντίκτυπος Δημοσιεύσεων:</u>	Αριθμός των αναφορών ανά δημοσίευση προερχόμενη από το Πανεπιστήμιο Κύπρου.
<u>Δείκτης Παραγωγικότητας:</u>	Αριθμός των δημοσιεύσεων ανά καθηγητή κάθε Τμήματος του Πανεπιστημίου Κύπρου.
<u>Δείκτης Ορατότητας:</u>	Αριθμός αναφορών ανά καθηγητή κάθε Τμήματος του Πανεπιστημίου Κύπρου.
<u>Περίοδος Αναφοράς:</u>	1995 - 2002

Στην παρούσα μελέτη όλοι οι δείκτες αναλύονται σε ετήσια βάση.

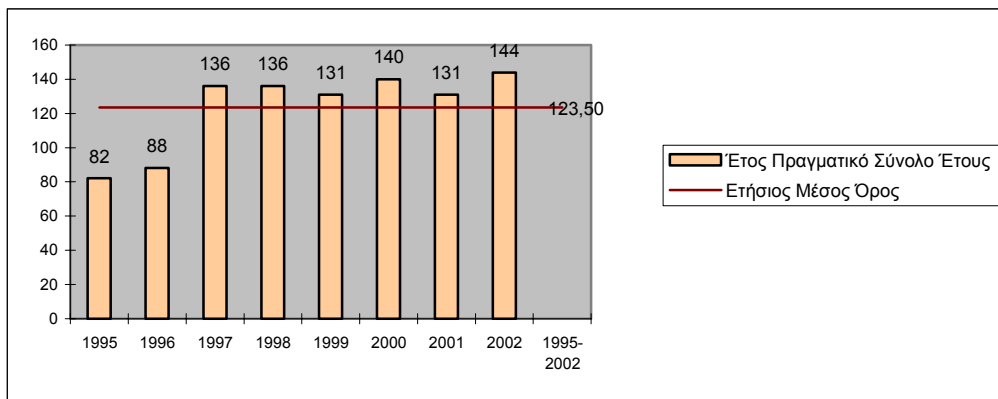
Η μελέτη συζητήθηκε στην Επιτροπή Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Κύπρου.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Βάσει την ανάλυσης των στοιχείων παρατηρούμε ότι κατά την εξεταζόμενη περίοδο υπήρξε αυξητική τάση στην παραγωγή δημοσιευμάτων από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (Διάγραμμα 1).

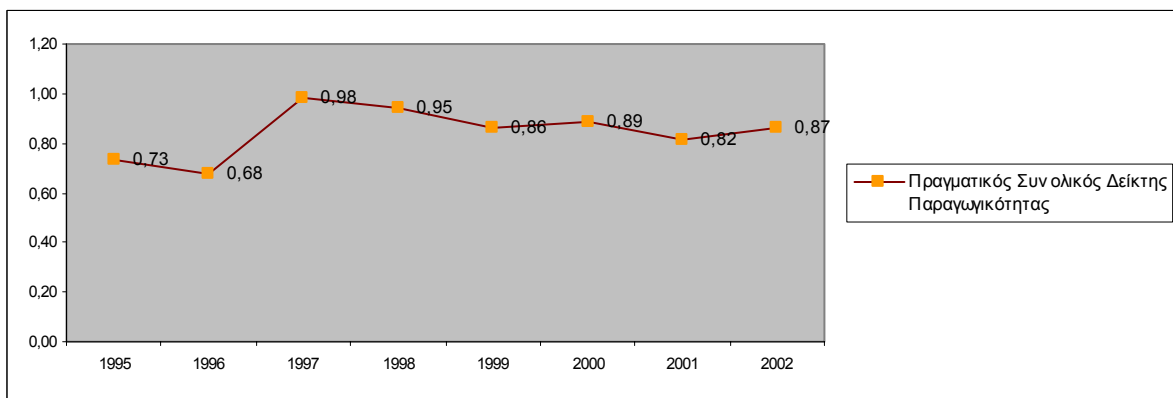
Διάγραμμα 1: Δημοσιεύσεις Πανεπιστημίου Κύπρου ανά έτος, 1995-2002

Παρακάτω αναλύεται ο υπολογισμός των δεικτών της παραγωγικότητας και της ποιότητας του ερευνητικού έργου των ακαδημαϊκών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 2, ο δείκτης παραγωγικότητας του Πανεπιστημίου, δηλαδή ο αριθμός δημοσιεύσεων ανά καθηγητή, είναι σταθερός. Η σταθερότητα αυτή του δείκτη είναι ενθαρρυντική, υποδεικνύοντας ότι το ακαδημαϊκό προσωπικό του Πανεπιστημίου Κύπρου, που έρχεται συνήθως στο Πανεπιστήμιο μετά από υπηρεσία σε καταξιωμένα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού, δεν μειώνει την παραγωγικότητά του με την άφιξή του σε ένα νεοσύστατο ίδρυμα.

Διάγραμμα 2: Δείκτης Παραγωγικότητας, 1995 – 2002

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

1. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε Σύγκριση με τα Πανεπιστήμια της Ιταλίας

Η Σύνοδος των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων της Ιταλίας (Conference of Italian Universities Rectors – CRUI), εξέδωσε το 2003 τα αποτελέσματα της έρευνας αξιολόγησης της ποιότητας των ιταλικών πανεπιστημίων ως προς το ερευνητικό τους έργο¹. Η έρευνα έχει βασιστεί σε στοιχεία που έχουν συλλεχθεί από το Citation Index (ISI) για τη χρονική περίοδο 1995 – 1999.

Για σκοπούς σύγκρισης, έχουν χρησιμοποιηθεί στοιχεία που αφορούν μόνο στα έτη 1995 -1999, χρονική περίοδος η οποία καλύπτεται από την έρευνα για τα ιταλικά πανεπιστήμια.

1.1. Ιταλικά Πανεπιστήμια χωρίς Ιατρική Σχολή

Για πιο ορθολογιστική σύγκριση, η μελέτη περιορίστηκε αρχικά στα ιταλικά πανεπιστήμια χωρίς Ιατρική Σχολή για τη χρονική περίοδο 1995 – 1999 (Διάγραμμα 3).

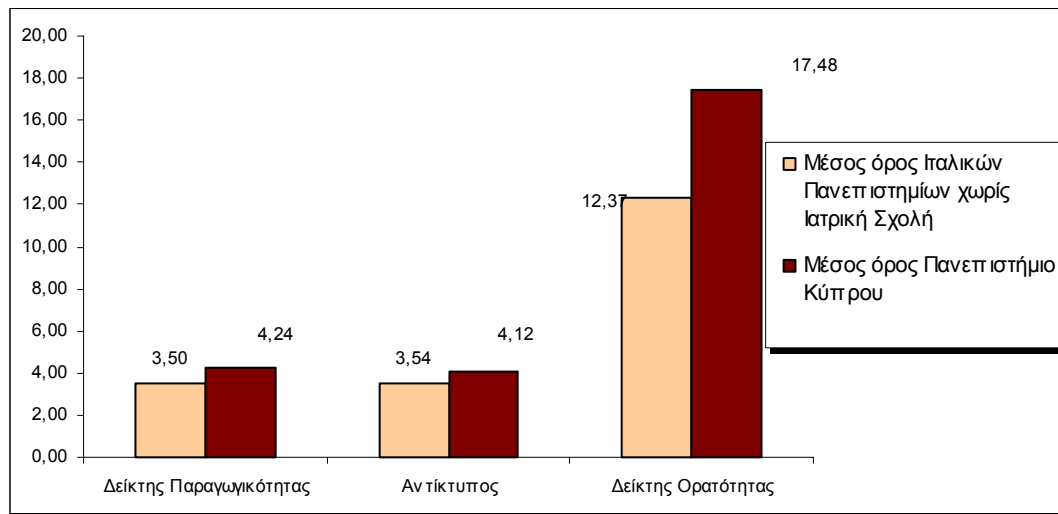
Οι δείκτες παραγωγικότητας, ορατότητας και αντίκτυπου δημοσιεύσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου σε σύγκριση με αυτούς των ιταλικών πανεπιστημίων βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα, με το Πανεπιστήμιο Κύπρου να βρίσκεται μεταξύ των δύο – τριών πρώτων ιταλικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Βάσει των ετήσιων μέσων όρων των ιταλικών πανεπιστημίων χωρίς Ιατρική Σχολή, για την περίοδο 1995 – 1999, διαφαίνεται η ευνοϊκή σύγκριση του Πανεπιστημίου Κύπρου και στους τρεις δείκτες (Διάγραμμα 3).

¹ Scientific Research in Italian Universities, An initial analysis of the citations in the ISI date bank, Conference of Italian University Rectors, copyright 2002

Διάγραμμα 3: Σύγκριση Ιταλικών Πανεπιστημίων με το Πανεπιστήμιο Κύπρου

1.2. Ιταλικά Πανεπιστήμια με Ιατρική Σχολή

Στη συνέχεια, έγινε η σύγκριση και με τα ιταλικά πανεπιστήμια που έχουν Ιατρική Σχολή για την ίδια χρονική περίοδο, 1995 - 1999. Γενικά θεωρείται ότι η λειτουργία Ιατρικής Σχολής διαφοροποιεί ουσιαστικά ένα ανώτατο ακαδημαϊκό ίδρυμα αυξάνοντας την ερευνητική του δραστηριότητα.

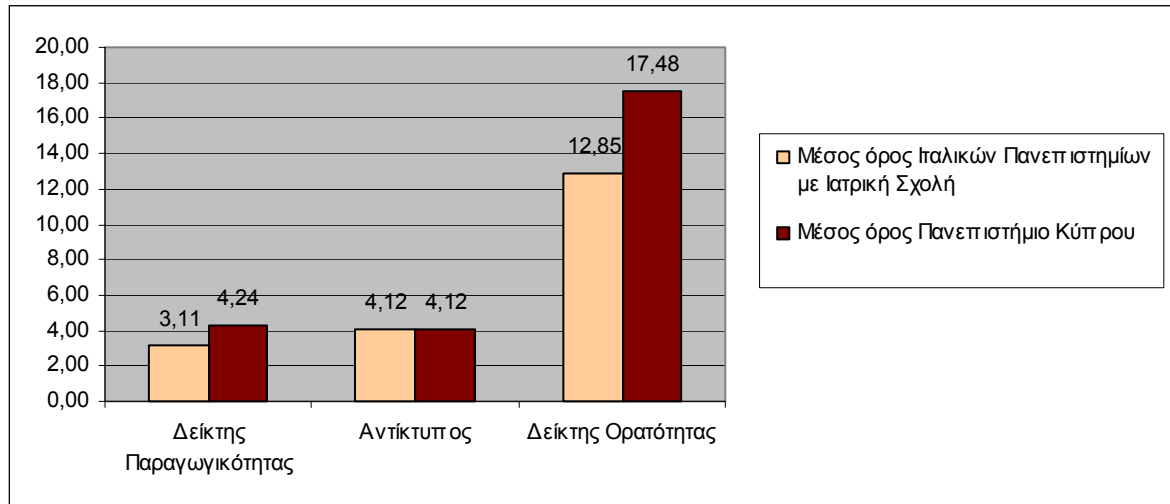
Παρά το γεγονός ότι στο Πανεπιστήμιο Κύπρου δεν έχει ακόμη λειτουργήσει η Ιατρική Σχολή, τα αποτελέσματα είναι πολύ θετικά. Σημειώνεται ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου βρίσκεται πάνω από το μέσο όρο και ανάμεσα στα 14 πρώτα ιταλικά πανεπιστήμια όσον αφορά στην παραγωγικότητα, την ορατότητα και τον αντίκτυπο δημοσιεύσεων.

Σημειώνεται ιδιαιτέρως ότι με βάση όλους τους δείκτες, το Πανεπιστήμιο Κύπρου βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με τα ιστορικά πανεπιστήμια της Μπολόνια, της Ρώμης και της Πίζα.

Βάσει των ετήσιων μέσων όρων των ιταλικών πανεπιστημίων με Ιατρική Σχολή, για την περίοδο 1995 – 1999, διαφαίνεται και πάλι η υψηλή απόδοση του Πανεπιστημίου Κύπρου στους δείκτες παραγωγικότητας, ορατότητας και αντίκτυπου δημοσιεύσεων (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Σύγκριση Ιταλικών Πανεπιστημίων με Ιατρική Σχολή με το Πανεπιστήμιο Κύπρου

2. Σύγκριση με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο

Τονίζεται ότι ο αντίκτυπος δημοσιεύσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου για τη συγκεκριμένη περίοδο, είναι ψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των ιταλικών Πανεπιστημίων στο σύνολό τους (3,45) και από τον αντίστοιχο μέσο ευρωπαϊκό όρο (3,95). Σημειώνεται ότι ο αντίστοιχος δείκτης στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι 5,45.

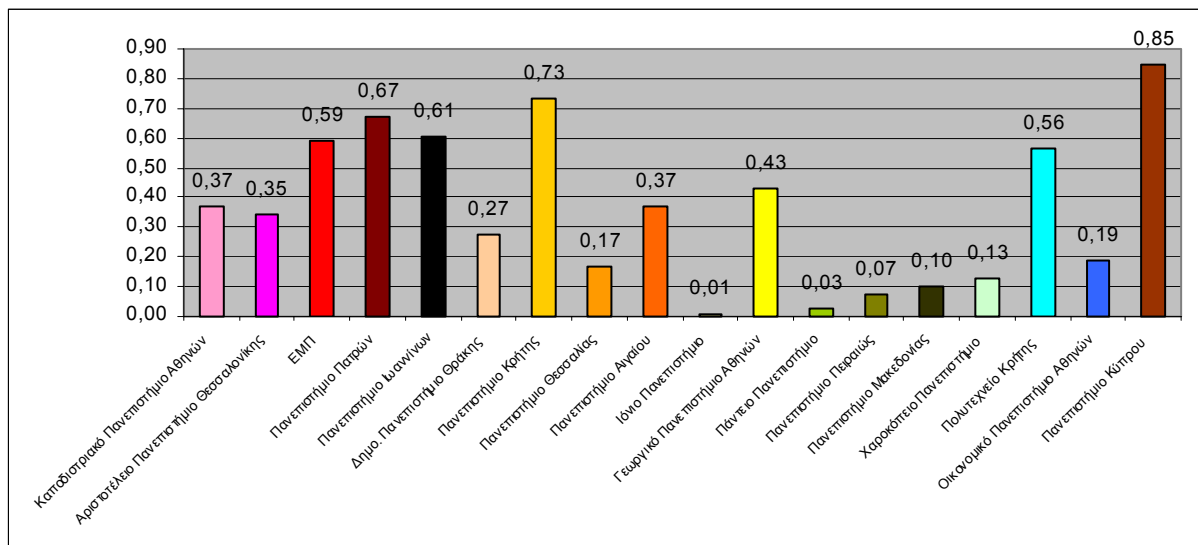
3. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε Σύγκριση με τα Πανεπιστήμια της Ελλάδας

Τη σύγκριση με τα πανεπιστήμια της Ελλάδας μας επιτρέπει μια μελέτη του Πανεπιστημίου Πατρών όπου αναφέρονται τα στοιχεία υπολογισμού του δείκτη παραγωγικότητας². Βάσει αυτού του δείκτη μπορούμε να συγκρίνουμε την παραγωγικότητα του Πανεπιστημίου Κύπρου με εκείνη των ελληνικών πανεπιστημίων (Διάγραμμα 5). Πρέπει να σημειωθεί ότι η μελέτη των ελληνικών πανεπιστημίων αφορά στα έτη 1990 – 1999 και για αυτό το λόγο η σύγκριση έγινε με βάση τις ετήσιες αποδόσεις των ιδρυμάτων όσον αφορά στις δημοσιεύσεις που εντοπίστηκαν στη βάση δεδομένων ISI.

² Άρθρο με τίτλο «Στοιχεία για την Έρευνα και Τεχνολογία στη χώρα μας» που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 29 Ιουνίου 2001.

Διάγραμμα 6: Ετήσιος Δείκτης Παραγωγικότητας ελληνικών πανεπιστημίων και Πανεπιστημίου Κύπρου

Με βάση αυτές τις ετήσιες αποδόσεις, το Πανεπιστήμιο Κύπρου αποδεικνύεται πως έχει αυξημένη παραγωγικότητα ανά μέλος ΔΕΠ, με δείκτη παραγωγικότητας αρκετά υψηλότερο από αυτόν των ελληνικών πανεπιστημίων. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου, συγκρίνεται ευνοϊκά με τα ελληνικά πανεπιστήμια που έχουν την υψηλότερη παραγωγικότητα, δηλαδή τα Πανεπιστήμια Κρήτης και Πατρών.

Στο παρόν στάδιο, για τους δείκτες αντίκτυπου δημοσιεύσεων και ορατότητας δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε γενικές γραμμές, οι δείκτες του Πανεπιστημίου Κύπρου παρουσιάζουν θετικά αποτελέσματα, ιδίως αν ληφθεί υπόψη η ηλικία του Πανεπιστημίου (μόλις 10 ετών). Σημειώνεται ότι ο ετήσιος μέσος όρος παραγωγικότητας του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι μεγαλύτερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και μεγαλύτερος από τον ετήσιο των ελληνικών και των περισσότερων ιταλικών πανεπιστημίων.

Με βάση τα στοιχεία της μελέτης, η παραγωγικότητα του Πανεπιστημίου Κύπρου παραμένει σταθερή κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Εφόσον, όμως, το Πανεπιστήμιο Κύπρου επιθυμεί να βελτιώσει το ακαδημαϊκό του επίπεδο, θα πρέπει να παρουσιάσει συνεχή ανοδική τάση στο σύνολο των αναφορών και ο δείκτης παραγωγικότητας να υπερβεί τουλάχιστον το 1 (δηλαδή 1 δημοσίευση ανά μέλος ΔΕΠ ετησίως να περιέχεται στη βάση δεδομένων ISI).

Όσον αφορά στους δείκτες αντίκτυπου και ορατότητας δεν είναι δυνατό να εξαχθούν συμπεράσματα για τις τάσεις του ερευνητικού έργου, αφού για τα πρόσφατα δημοσιεύματα δεν έχει περάσει εύλογο χρονικό διάστημα για αναφορές. Ως είναι αναμενόμενο, ο αντίκτυπος και η ορατότητα των πρόσφατων δημοσιεύσεων είναι χαμηλότεροι από τους παλαιότερους. Συμπεράσματα θα μπορούσαν να εξαχθούν όταν η μελέτη επαναληφθεί σε δύο με τρία χρόνια από σήμερα για σκοπούς σύγκρισης.

Τέλος, σημειώνεται ότι ο αναμενόμενος χρόνος δημοσίευσης ενός άρθρου, το απαιτούμενο χρονικό διάστημα για αναφορά και η χρονική διάρκεια αναφορών στο άρθρο, διαφέρει μεταξύ των ποικίλων επιστημονικών περιοχών. Συνεπώς η χρησιμότητα των στοιχείων της μελέτης είναι περιορισμένη για σκοπούς σύγκρισης μεταξύ Τμημάτων. Η παρούσα μελέτη όμως είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για αναγνώριση των γενικών τάσεων με βάση τους διεθνείς δείκτες που έχουν χρησιμοποιηθεί.